

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ ద్వావింశః సర్గః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ద్వావింశః సర్గః ॥

రావణేన తస్యాః కృతే మాసద్వయావధేః ప్రదానం సీతాకర్తృకం తస్య  
భర్తృనం రావణస్య తాం నిర్భర్త్య రాక్షసీనాం నియంత్రణే సంస్థాప్య  
స్త్రీభిః సహ స్వభవనే గమనం

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా పరుషం రాక్షసేశ్వరః |

ప్రత్యువాచ తతః సీతాం విప్రియం ప్రియదర్శనాం || 5.22.1 ||

యథా యథా సాంత్యయితా వశ్యః స్త్రీణాం తథా తథా |

యథా యథా ప్రియం వక్తా పరిభూతస్తథా తథా || 5.22.2 ||

సన్నియచ్ఛతి మే క్రోధం త్వయి కామః సముత్థితః |

ద్రవతో మార్గమాసాద్య హయానివ సుసారథిః || 5.22.3 ||

వామః కామో మనుష్యాణాం యస్మిన్ కిల నిబధ్యతే |

జనే తస్మిన్ స్త్వనుక్రోశః స్నేహశ్చ కిల జాయతే || 5.22.4 ||

ఏతస్మాత్ కారణాన్న త్వాం ఘాతయామి వరాననే |

వధార్థామవమానార్థాం మిథ్యా ప్రవ్రజనే రతాం || 5.22.5 ||

పరుషాణి హి వాక్యాని యాని యాని బ్రవీషి మాం |

తేషు తేషు వధో యుక్తస్తవ మైథిలి దారుణః || 5.22.6 ||

ఏవముక్త్వా తు వైదేహీం రావణో రాక్షసాధిపః |

క్రోధసంరంభసంయుక్తః సీతాముత్తరమబ్రవీత్ || 5.22.7 ||

ద్వౌ మాసౌ రక్షితవ్యౌ మే యోఽవధిస్తే మయా కృతః |

తతః శయనమారోహ మమ త్వం వరవర్ణిని || 5.22.8 ||

ద్వాభ్యామూర్ధ్వం తు మాసాభ్యాం భర్తారం మామనిచ్ఛతీం |  
మమ త్వాం ప్రాతరాశార్థే సూదాశ్చేత్స్యంతి ఖండశః || 5.22.9 ||

తాం భర్తస్యమానాం సంప్రేక్ష్య రాక్షసేంద్రేణ జానకీం |  
దేవగంధర్వకన్యాస్తా విషేదుర్వికృతేక్షణాః || 5.22.10 ||

ఓష్ఠప్రకారైరపరా నేత్రైర్వక్షైస్తథాపరాః |  
సీతామాశ్వాసయామాసుస్తర్జితాం తేన రక్షసా || 5.22.11 ||

తాభిరాశ్వాసితా సీతా రావణం రాక్షసాధిపం |  
ఉవాచాత్మహితం వాక్యం వృత్తశౌటీర్యగర్వితం || 5.22.12 ||

నూనం న తే జనః కశ్చిదస్మిన్నిశ్చేయసి స్థితః |  
నివారయతి యో న త్వాం కర్మణోఽస్మాద్ విగర్హితాత్ || 5.22.13 ||

మాం హి ధర్మాత్మనః పత్నీం శచీమివ శచీపతేః |  
త్వదన్యస్త్రిషు లోకేషు ప్రార్థయేన్మనసాపి కః || 5.22.14 ||

రాక్షసాధమ రామస్య భార్యామమితతేజసః |  
ఉక్తవానసి యత్ పాపం క్వ గతస్తస్య మోక్ష్యసే || 5.22.15 ||

యథా దృష్టశ్చ మాతంగః శశశ్చ సహితౌ వనే |  
తథా ద్విరదవద్ రామస్త్యం నీచః శశవత్ స్మృతః || 5.22.16 ||

స త్వమిక్ష్వాకునాథం వై క్షిపన్నిహ న లజ్జసే |  
చక్షుషో విషయే తస్య న యావదుపగచ్ఛసి || 5.22.17 ||

ఇమే తే నయనే క్రూరే వికృతే కృష్ణపింగలే |  
క్షితౌ న పతితే కస్మాన్మామనార్య నిరీక్షతః || 5.22.18 ||

తస్య ధర్మాత్మనః పత్నీ స్నుషా దశరథస్య చ |  
కథం వ్యాహరతో మాం తే న జిహ్వో పాప శీర్యతి || 5.22.19 ||

అసందేశాత్తు రామస్య తపసశ్చానుపాలనాత్ |  
న త్వాం కుర్మి దశగ్రీవ భస్మ భస్మార్థతేజసా || 5.22.20 ||

నాపహర్తుమహం శక్యా తస్య రామస్య ధీమతః |  
విధిస్తవ వధార్థాయ విహితో నాత్ర సంశయః || 5.22.21 ||

శూరేణ ధనదభ్రాత్రా బలైః సముదితేన చ |  
అపోహ్య రామం కస్మాచ్ఛిద్ దారచౌర్యం త్వయా కృతం || 5.22.22 ||

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా రావణో రాక్షసాధిపః |  
వివృత్య నయనే క్రూరే జానకీమన్వవైక్షత || 5.22.23 ||

నీలజీమూతసంకాశో మహాభుజశిరోధరః |  
సింహసత్త్వగతిః శ్రీమాన్ దీప్తజిహ్వోగ్రలోచనః || 5.22.24 ||

చలార్గముకుటప్రాంశుశ్చిత్రమాల్యానులేపనః |  
రక్తమాల్యాంబరధరస్తప్తాంగదవిభూషణః || 5.22.25 ||

శ్రోణీసూత్రేణ మహతా మేచకేన సుసంవృతః |  
అమృతోత్పాదనే నద్ధో భుజంగేనేవ మందరః || 5.22.26 ||

తాభ్యాం స పరిపూర్ణాభ్యాం భుజాభ్యాం రాక్షసేశ్వరః |  
శుశుభేఽచలసంకాశః శృంగాభ్యామివ మందరః || 5.22.27 ||

తరుణాదిత్యవర్ణాభ్యాం కుండలాభ్యాం విభూషితః |  
రక్తపల్లవపుష్పాభ్యామశోకాభ్యామివాచలః || 5.22.28 ||

స కల్పవృక్షప్రతిమో వసంత ఇవ మూర్తిమాన్ |  
శ్మశానచైత్యప్రతిమో భూషితోఽపి భయంకరః || 5.22.29 ||

అవేక్షమాణో వైదేహీం కోపసంరక్తలోచనః |  
ఉవాచ రావణః సీతాం భుజంగ ఇవ నిఃశ్వసన్ || 5.22.30 ||

అనయేనాభిసంపన్నమర్థహీనమనువ్రతే |  
నాశయామ్యహమద్య త్వాం సూర్యః సంధ్యామివౌజసా || 5.22.31 ||

ఇత్యుక్త్వా మైథిలీం రాజా రావణః శత్రురావణః |  
సందదర్శ తతః సర్వా రాక్షసీర్హోరదర్శనాః || 5.22.32 ||

ఏకాక్షిమేకకర్ణాం చ కర్ణప్రావరణాం తథా |  
గోకర్ణీం హస్తీకర్ణీం చ లంబకర్ణీమకర్ణికాం || 5.22.33 ||

హస్తీపద్యశ్వపద్యౌ చ గోపదీం పాదచూలికాం |  
ఏకాక్షిమేకపాదీం చ పృథుపాదీమపాదికాం || 5.22.34 ||

అతిమాత్రశిరోగ్రీవామతిమాత్రకుచోదరీం |  
అతిమాత్రాస్యనేత్రాం చ దీర్ఘజిహ్వనఖామపి || 5.22.35 ||

అనాసికాం సింహముఖీం గోముఖీం సూకరీముఖీం |  
యథా మద్యశగా సీతా క్షిప్రం భవతి జానకీ || 5.22.36 ||

తథా కురుత రాక్షస్యః సర్వాః క్షిప్రం సమేత్య వా |  
ప్రతిలోమానులోమైశ్చ సామదానాదిభేదనైః || 5.22.37 ||

ఆవర్జయత వైదేహీం దండస్యోద్యమనేన చ |  
ఇతి ప్రతిసమాదిశ్య రాక్షసేంద్రః పునః పునః || 5.22.38 ||

కామమన్యుపరీతాత్మా జానకీం ప్రతి గర్జత |  
ఉపగమ్య తతః క్షిప్రం రాక్షసీ ధాన్యమాలినీ || 5.22.39 ||

పరిష్వజ్య దశగ్రీవమిదం వచనమబ్రవీత్ |  
మయా క్రీడ మహారాజ సీతయా కిం తవానయా || 5.22.40 ||

వివర్ణయా కృపణయా మానుష్యా రాక్షసేశ్వర |  
నూనమస్యాం మహారాజ న దేవా భోగసత్తమాన్ || 5.22.41 ||

విదధత్యమరశ్రేష్ఠాస్తవ బాహుబలార్జితాన్ |  
అకామాం కామయానస్య శరీరముపతప్యతే || 5.22.42 ||

ఇచ్ఛతీం కామయానస్య ప్రీతిర్భవతి శోభనా |  
ఏవముక్తస్తు రాక్షస్యా సముత్క్షిప్తస్తతో బలీ |  
ప్రహసన్ మేఘసంకాశో రాక్షసః స న్యవర్తత || 5.22.43 ||

ప్రస్థితః స దశగ్రీవః కంపయన్నివ మేదినీం |  
జ్వలద్భాస్కరసంకాశం ప్రవివేశ నివేశనం || 5.22.44 ||

దేవగంధర్వకన్యాశ్చ నాగకన్యాశ్చ తాస్తతః |  
పరివార్య దశగ్రీవం ప్రవిశుస్తా గృహోత్తమం || 5.22.45 ||

స మైథిలీం ధర్మపరామవస్థితాం  
ప్రవేశమానాం పరిభర్తస్య రావణః |  
విహాయ సీతాం మదనేన మోహితః  
స్వమేవ వేశ్య ప్రవివేశ రావణః || 5.22.46 ||

|| ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే ద్వావింశః సర్గః ||